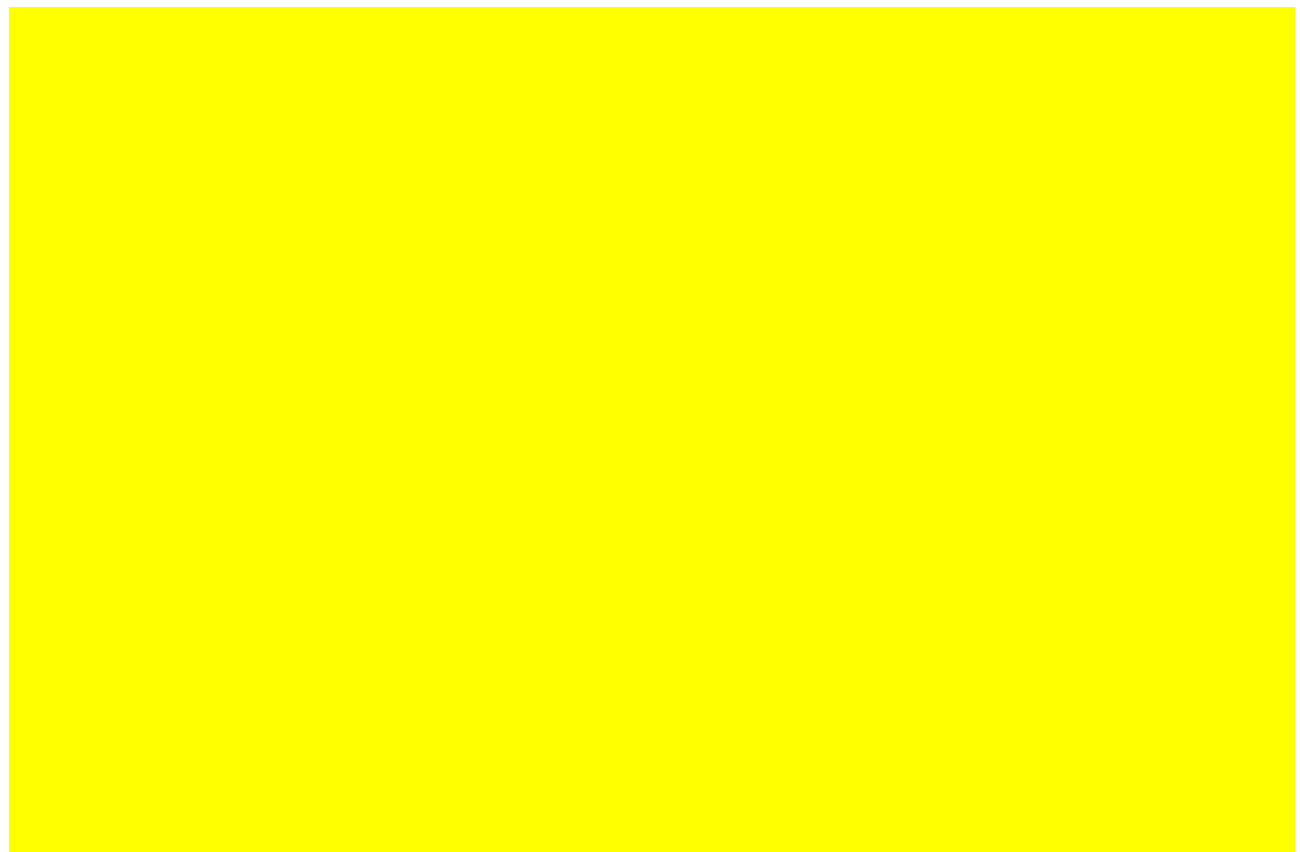

EU-Toekomstconferentie: aanbevelingen vanuit het Vlaamse middenveld voor een digitale en groene transformatie

23 november 2021 - Verslag

INHOUD

I. Inleiding	3
II. Best practices en beleidsaanbevelingen voor een digitale en groene transitie	3
Geert Van Poelvoorde, CEO ArcelorMittal Europe	3
Raf Buyle, Informatiearchitect Digitaal Vlaanderen	5
Yoko Dams, onderzoekster Circulaire Economie VITO	6
Jan Adriaenssens, Directeur City of Things imec	7
Ellen Fierens, Onderzoeksmanager Flanders' FOOD	8
III. Andere Vlaamse Best practices	9

I. INLEIDING

Op 23 november 2021 vond het participatief stakeholderevenement 'EU-Toekomstconferentie: aanbevelingen vanuit het Vlaamse middenveld voor een digitale en groene transformatie' plaats, georganiseerd door het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken van de Vlaamse overheid en VLEVA in opdracht van Jan Jambon, Minister-president van de Vlaamse Regering. Het evenement hanteerde een hybride format. Vertegenwoordigers uit het Vlaamse middenveld en de lokale en provinciale besturen namen fysiek deel. Daarnaast kon het bredere publiek het evenement via de livestream volgen. De deelnemers werden ontvangen door Julie Bynens, Secretaris-generaal van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken van de Vlaamse overheid, waarna Eddy Hartog, Head of Unit Technologies for Smart Communities (DG CONNECT, Europese Commissie), enkele inzichten omtrent de 'twin transitions' deelde. De moderatie van het evenement werd verzorgd door Jan Buysse, algemeen directeur van VLEVA. Na afloop van het evenement ging Jan Jambon, Minister-president van de Vlaamse Regering, dieper in op de doelstellingen van de Conferentie en het stakeholderevenement, de samenwerking met VLEVA om Europa dichterbij Vlaanderen te brengen en de rol van Vlaanderen als sterke deelstaat in de EU.

Vijf Vlaamse experts uit verschillende sectoren demonstreerden aan de hand van enkele 'best practices' wat de groene transitie en de digitale transformatie voor hen betekenen. Digitale technologieën zijn immers een uitstekende hefboom om de overgang naar een duurzame, circulaire en veerkrachtigere Vlaamse economie te versnellen. Evenwel dient ook de digitale transitie zelf duurzaam te verlopen. Deze vijf experts lichtten toe hoe ze inspelen op de opportuniteiten van deze 'twin transitions', maar ook hoe ze de uitdagingen aanpakken. Daarbij gingen ze in op welke beleidsmaatregelen de Europese Unie volgens hen kan nemen om dergelijke projecten in het kader van de 'twin transitions' beter te ondersteunen of te versterken.

De organisatie van dit evenement kaderde binnen verschillende doelstellingen. In de eerste plaats wil Vlaanderen een waardevolle bijdrage leveren aan de Conferentie over de Toekomst van Europa. Daarnaast komt Vlaanderen tegemoet aan de noodzaak voor een meer gedragen Vlaams-Europees beleid. De resultaten van het evenement zullen de verdere ontwikkeling van het Vlaams-Europees beleid omtrent de thema's digitalisering en duurzaamheid voeden. Evenwel werd met dit evenement ook de kans gegrepen om de Vlaamse ambities en de reeds geboekte successen binnen de thema's digitalisering en duurzaamheid meer kenbaar te maken bij het Vlaamse middenveld, de Vlaamse burger en de instellingen van de Europese Unie. Tot slot zullen de resultaten van het evenement meegenomen worden in de voorbereiding van de tussenkomst van de Minister-president tijdens zijn deelname aan de plenaire vergadering van de Conferentie in februari 2022.

II. BEST PRACTICES EN BELEIDSAANBEVELINGEN VOOR EEN DIGITALE EN GROENE TRANSFORMATIE

Vanuit verschillende sectoren werden de volgende 'best practices' en beleidsaanbevelingen voorgesteld.

GEERT VAN POELVOORDE, CEO ARCELORMITTAL EUROPE

Best practice: projecten Steelanol en DRI-installatie

De staalindustrie is wereldwijd verantwoordelijk voor 7-8% van de koolstofuitstoot. Evenwel wil men in de Europese Unie de koolstofuitstoot tegen 2030 met 35% reduceren, en doelt men op koolstofneutraliteit tegen 2050. Als CEO van ArcelorMittal Europe ging Geert Van Poelvoorde dieper in op de ambities en inspanningen van ArcelorMittal om die doelstellingen te halen. Een eerste, gekende, manier is het verbeteren

van energie-efficiëntie. ArcelorMittal bouwt windmolens, legt zonnecellen, verbetert zijn thermische processen,... Daarnaast werkt ArcelorMittal met smart carbon. Het gebruik van koolstof is onvermijdelijk bij de reductie van ijzererts. Evenwel gaat men na hoe men de koolstof bij de aanvoer of bij de afvoer van die installaties kan verminderen of verwijderen. Aan de 'ingang' van de installatie kan in plaats van verse koolstof circulaire koolstof gebruikt worden, zoals verkoold afvalhout en plastics. Aan de 'uitgang' van de installatie kan koolstof opgevangen worden voor hergebruik. Dit heet Carbon Capture and Usage (CCU). Het Steelanol-project verwerkt de koolstof in ofwel ethanol, ofwel plastic. Dankzij de unieke nabijheid van de chemische industrie in Vlaanderen, kan het koolstofafval van de hoogovens in de staalindustrie verder gebruikt worden als circulaire grondstof in de chemische sector. Evenwel bestaan er vandaag nog onvoldoende incentives voor de chemische sector om gerecycleerde koolstof te gebruiken. Carbon Capture and Storage (CCS) is een laatste optie, waarbij koolstof wordt ingesloten in gasvelden tot men een nieuw doel voor die koolstof gevonden heeft. ArcelorMittal gelooft in het decarboniseren van de staalindustrie zonder CCS, maar onderzoekt het wel in parallel aangezien CCS een versnellende rol kan spelen op weg naar koolstofneutraliteit. Een derde manier om de Europese doelstellingen te behalen is het vervangen van aardgas door waterstof. Hiermee zou staal op een volledig koolstofneutrale manier geproduceerd kunnen worden. Evenwel is 'groene' waterstof nog niet voorhanden. Waterstof wordt geproduceerd uit elektrolyse, wat veel elektriciteit vergt. Die elektriciteit moet geproduceerd worden via hernieuwbare energie opdat de waterstof 'groen' is. Waterstof geproduceerd met hernieuwbare energie is er nog niet en zal er vermoedelijk pas binnen 10-15 jaar zijn in de hoeveelheden nodig voor deze installaties. ArcelorMittal bouwt evenwel 'hydrogen ready'-installaties, zodat groene waterstof ingezet kan worden eens die beschikbaar is.

Het Steelanol-project is een wereldprimeur. In samenwerking met het Canadees bedrijf LanzaTech wordt in de Steelanol-installaties een bacterie gecultiveerd dat koolstof verwerkt tot ethanol. Deze installatie is zeer kostelijk (€ 235 miljoen), maar produceert 80 miljoen liter biobrandstof, die traditionele brandstof kan vervangen. Dergelijke installatie realiseert een reductie van koolstof van 3-4% van de gehele uitstoot in de staalindustrie. De Europese Commissie wil echter voor deze ethanol dezelfde koolstoftaks toepassen als voor ethanol uit aardolie, wat het circulaire gebruik van koolstof in de staalindustrie uiteraard niet aanmoedigt. Daarnaast zal ArcelorMittal een installatie voor direct gereduceerd ijzer (DRI) bouwen. In dergelijke installatie zal aardgas, en uiteindelijk mogelijks waterstof, gebruikt worden in plaats van koolstof om ijzererts te reduceren, waarna het product gesmolten wordt in elektrische ovens. Deze installatie leidt tot een grote vermindering van de koolstofuitstoot in vergelijking met de productie van staal via de hoogovenroute. De verschillende initiatieven samen zullen ArcelorMittal Belgium in staat stellen om zijn koolstofuitstoot tegen 2030 met 3,9 miljoen ton per jaar te verminderen.

Beleidsaanbevelingen:

1.1. IPCEI 'low carbon technologieën'

Lanceer een IPCEI voor 'low carbon technologieën'. Breng algemeen de snelheid van selectie- en beslissingsprocessen voor IPCEI's in lijn met de hoge Europese ambities.

1.2. Incentives voor samenwerking

Om te decarboniseren is een brede aanpak nodig. Vergemakkelijk samenwerking in low carbon technologieën over sectoren heen en creëer relevante markten voor de producten.

1.3. Europees kader voor Carbon Contracts for Difference

Creëer een Europees kader voor Carbon Contracts for Difference voor investeringen in nieuwe technologieën en circulaire stromen, dat een gelijk speelveld garandeert.

1.4. CCU-beoordeling

Zorg ervoor dat het GHG-reductiepotentieel van CCU-technologieën beoordeeld wordt op hun eigen merites, onafhankelijk van de CO₂-intensiteit van het elektriciteitsnet in de regio. CCU-fuels moeten minimaal 70% GHG-reductie realiseren. Vlaanderen riskeert een enorme handicap voor de 'displaced electricity', dit is de elektriciteit die niet geproduceerd wordt door het siderurgisch gas (dat omgevormd wordt tot CCU-fuel) en die vervangen moet worden door lokaal geproduceerde elektriciteit dat een hoge GHG-intensiteit heeft. Creëer een gelijk speelveld in Europa.

1.5. Traceer afval voor circulariteit

Stimuleer het gebruik van afval als grondstof. Gebruik/promoot blockchain om afval te traceren en te ranken en om circulaire economie te stimuleren.

Vraag & Antwoord

- Op vraag van Agoria: Het Belang van digitalisering voor de transitie is groot. Dit zorgt ervoor dat fabriek in Vlaanderen een veel hogere productiviteit kent dan in andere EU-lidstaten. De ontwikkeling van sensoren is cruciaal voor de verdere automatisering en besturing van op afstand.
- Op vraag van V-Consult geeft spreker aan dat staal voor 100% en een oneindig aantal keren recycleerbaar is. Het is belangrijk dat schroot terug wordt ingezameld zodat het als grondstof voor productie kan dienen. ArcelorMittal zet sterk in op schrootcollectie en heeft in Europa verschillende elektro-ovens die 100% op staalschroot werken.
- Op vraag van de Diplomatieke Vertegenwoordiger van Vlaanderen bij de EU bevestigt spreker dat er gesprekken lopen met bedrijven uit de chemische industrie om elkaars afval- water- en koolstof te gebruiken, maar dat incentives voor de chemische sector nodig zijn om die samenwerking te stimuleren. Vlaanderen is hierbij uniek in de EU, gezien de nabijheid van de staal- en chemische industrie, en moet die nabijheid valoriseren.

RAF BUYLE, INFORMATIEARCHITECT DIGITAAL VLAANDEREN

Best practice: Digital twin

Digitaal Vlaanderen zet in op de digitale transformatie van de overheid, maar ook van de maatschappij en de economie. Digitale instrumenten worden ingezet om een aantal belangrijke maatschappelijke uitdagingen op te vangen. Essentieel daarbij is de grondstof data. Als data vlot kan stromen tussen verschillende informatiesystemen, kan het ingezet worden voor innovatie. Data zit vandaag echter dikwijls ingesloten in systemen. De drempels voor interoperabiliteit kunnen van organisatorische aard zijn, maar ook van juridische aard. Vaak is een drempel voor datadoorstroom ook het gebrek aan vertrouwen. Bij gebrek aan datadoorstroom moet men data manueel gaan transporteren, wat duur is en een rem voor innovatie vormt. Er is dus nood aan zogenaamde 'datastopcontacten'.

Vanuit het Vlaamse relanceplan Vlaamse Veerkracht zet Vlaanderen in op de Vlaamse data space, dat past in de bredere Europese datastrategie en de Europese data spaces. Vlaanderen investeert ook in eigenaarschap van data via de ontwikkeling van 'datakluisen' waarbij eenieder de controle zal hebben over zijn eigen gestructureerde data. Men bepaalt zelf welke data gedeeld wordt, waardoor de (vertrouwens)rem op innovatie weggenomen wordt en de focus naar toegevoegde waarde verlegd wordt. Daarnaast zet men in op datanutsvoorzieningen, waardoor data tussen publieke en private actoren kan stromen. De veelheid aan sensoren in onze maatschappij (in steden, op gebouwen, wegen,...) capteren een groot volume en een

grote variëteit aan data. Die data kan ingezet en gecombineerd worden om maatschappelijke problemen aan te pakken via beter beleid, met behulp van digital twins. Via simulaties van wat gebeurt in een stad of regio, op basis van de gecapteerde data, worden 'what if'-analyses uitgevoerd. Daarbij kan men nagaan wat de impact van bepaalde beleidsmaatregelen zou zijn op de mobiliteit, de luchtkwaliteit, de geluidshinder,... (evidence-based of evidence-informed policy). Vandaag worden op deze basis al verschillende projecten in Europa, met Europese regio's, uitgewerkt. Deze simulaties en de uitwisseling van kennis en resultaten met andere regio's in Europa dragen bij aan de ontwikkeling van beter beleid.

Beleidsaanbevelingen:

1.6. Share & re-use

Zet versterkt in op het hergebruik van ICT-oplossingen, standaarden en bouwstenen tussen verschillende regio's in Europa.

1.7. Datastandaarden

Zet versterkt in op een juridisch onderbouwd Europees kader voor éénduidige gemeenschappelijke datastandaarden en maatregelen om de adoptie hiervan te verhogen.

1.8. Governance

Stem de verschillende Europese datagedreven initiatieven – zoals bijvoorbeeld ISA en INSPIRE – beter af via een overkoepelende governance.

Vraag & Antwoord

- Op vraag van Boerenbond gaat spreker in op eigenaarschap en valorisatie van data. In samenwerking met Inrupt, een bedrijf dat is opgericht door de uitvinder van het web Tim Berners-Lee, zet Vlaanderen in op de burger opnieuw in controle brengen van eigen data. Daarbij zal elke burger een digitale 'kluis' hebben, met gestructureerde persoonlijke data dat onmiddellijk herbruikbaar is. Ieder zal zelf kunnen beslissen welke data men met welke toepassing zal delen, voor een welbepaalde tijd enzovoort.
- Op vraag van Port of Antwerp gaat spreker in op hoe men bereidheid om data te delen kan stimuleren. Vandaag hangt het gebrek aan die bereidheid veelal samen met commerciële gevoeligheid en een algemeen gebrek aan vertrouwen. Via een vertrouwde derde partij kan die problematiek weggenomen worden. Vlaanderen wil dit concept implementeren met een nieuw initiatief, een Vlaams datanutsbedrijf. Waar een gebrek aan vertrouwen is en partners in contact gebracht moeten worden, zal het datanutsbedrijf optreden om die drempel te verlagen.

YOKO DAMS, ONDERZOEKSTER CIRCULAIRE ECONOMIE VITO

Best practice: SHAREPAIR – IECOMAT

Het gedachtegoed van de circulaire economie wil uitdragen dat het hergebruiken en herstellen van producten de voorkeur van eenieder moet dragen. Indien door reparatie het gebruik van een toestel verlengd kan worden, dan moet dat de voorkeur hebben. Er bestaan echter twee grote belemmeringen voor het maken van die keuze. Enerzijds zijn er hoge zoekkosten. Anderzijds zijn de reparatiekosten hoog (arbeidskosten, kost van de wisselstukken).

Om deze problematiek aan te pakken, ontwikkelt VITO enerzijds met het project SHAREPAIR digitale tools om de hoge zoekkosten te verlagen. Via die digitale tools kunnen burgers gemakkelijk herstellende lokale (repair-café's, repair-evenementen in de buurt). Deze digitale tools helpen de repair-café's ook met het verzamelen, verbeteren en uitbreiden van data. Met die data kan de succesrate van reparaties bekeken worden, kan de leeftijd van de producten gemeten worden en kunnen veel voorkomende falingen in producten geïdentificeerd worden. Anderzijds kan met fiscaal beleid tegemoet gekomen worden aan de hoge reparatiekosten. Met het project IECOMAT werd via een macro-economisch model een belastingreductie op reparatieactiviteiten doorgevoerd. Deze studie concludeerde onder meer dat de reparatiesector met 8% kan groeien, de toeleveranciers van wisselstukken ook meegroeien en de verkoop van nieuwe huishoudtoestellen slechts gering daalt. Macro-economisch gezien groeit het BBP en worden gezinnen rijker. Daarnaast werd ook een netto-verlaging van CO₂-uitstoot vastgesteld.

Beleidsaanbevelingen:

1.9. Barrières voor herstel wegwerken via

- fiscaal beleid, bv. belastingreductie reparatiediensten;
- de aanpassing van de Ecodesign Directive (Sustainable Product Initiative), bv. het uitbreiden van de productcategorieën naar producten die weinig of niet energie-intensief zijn, het beschikbaar stellen van wisselstukken (ruime tijd, redelijke prijs) en het aanbieden van informatie aan de gebruiker (bv. handleiding reparatie);
- een repair label;
- de certificering of opmaak register commerciële herstellende, wat tot transparantieverhoging van de sector leidt en een kwaliteitsgarantie biedt.

1.10. Datacreatie en informatie-uitwisseling versnellen via

- de ontwikkeling van een datastandaard voor reparatiegegevens en
- de ontwikkeling van een 'product passports' met o.a. een logboek van reparaties en informatie over de gebruikte wisselstukken.

Vraag & Antwoord

- Op vraag van UNIZO gaat spreker in op het huidige hekelpunt van de beschikbaarheid van data voor herstellende. Er bestaat vandaag een spanningsveld tussen enerzijds het concept Right to Repair, dat stelt dat de burger zelf in staat moeten zijn om herstellingen uit te voeren, en anderzijds de herstelsector, die herstellingen enkel door commerciële herstellende willen laten uitvoeren. Sommige producten zijn bereid om data te delen met bv. repair-café's, anderen dan weer minder.

JAN ADRIAENSSENS, DIRECTEUR CITY OF THINGS IMEC

Best practice: City of Things

Vlaanderen is een zeer verstedelijkte regio, wat maatschappelijke uitdagingen met zich meebrengt. Het partnerschap van digitale technologie en de publieke sector kunnen hiervoor ingezet worden. Met het City of Things-programma zet imec in op slimme steden, slimme logistiek en slimme mobiliteit. Via de uitvoering van verschillende projecten gaat men op zoek naar hoe technologie kan helpen bij het aanpakken van de complexe problemen of behoeftes (wicked problems) die opduiken in de groeiende en veranderende steden. Dergelijke problemen staan nooit op zichzelf. Uitdagingen dienen dan ook gezamenlijk aangepakt te

worden. Een structurele permanente interactie tussen technologie en beleid is essentieel. Daarbij moet enerzijds nagedacht worden over hoe met technologie betere, holistische oplossingen bereikt kunnen worden, en dient men anderzijds vanuit en met beleid op innovatieve technologieën in te zetten. De publieke sector, de private sector, onderzoeksinstituten en de burger dienen daarvoor samen te werken, zowel voor de ontwikkeling als voor de implementatie van oplossingen.

Op deze basis voerde imec met het City of Things-programma in de stad Antwerpen verschillende projecten uit. Binnen een smart zone werden oplossingen voor een heel aantal problemen (slimme verlichting, mobiliteit op kruispunten, stedelijke logistiek,...) uitgetest. Met het project City Flows werden drukmetingen met bestaande technologie uitgevoerd. Via sensoren op busjes van Bpost werden luchtkwaliteitsmetingen uitgevoerd. Waterlastvoorspellingen op straatniveau werden gedaan in samenwerking met VITO en de brandweer van stad Antwerpen. Met het project Internet of Water worden oppervlaktewaterkwaliteitsmetingen uitgevoerd. Met het project Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA) wordt bekeken hoe beslissingsondersteunende systeemarchitectuur, over steden en beleidsdomeinen heen, eruit kan zien. Deze projecten worden telkens ontwikkeld in partnerschap met verschillende onderzoeksinstituten, universiteiten, bedrijven en overheidsinstanties, waardoor een beleidsdomeinoverschrijdende keten van (gebruik van) data opgezet wordt. Via dergelijke projecten wordt expertise over domeinen heen versterkt en gekoppeld, en worden beleidsbeslissingen over domeinen heen ontwikkeld en gedragen.

Beleidsaanbevelingen:

1.11. Digitale slagkracht van overheden

Overheden (Europees, lidstaten, regionaal, lokaal) moeten zélf sterker worden op vlak van digitale slagkracht.

1.12. Inzetten van technologie

Om de grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, moeten onze overheden technologie verstandig kunnen inzetten, via het opzetten van de juiste regelgeving, de juiste standaarden, en functionele interoperabiliteit, alsook via het aanbesteden van de juiste producten en diensten.

1.13. In partnerschap met kennisinstellingen

Overheden die hun eigen digitale slagkracht willen versterken, moeten bij kennisinstellingen kunnen aankloppen als neutrale partner.

1.14. Op basis van technologisch onderzoek

Technologisch onderzoek speelt hier een rol, zowel ter ondersteuning als ter voorbereiding op de toekomst (foresighting).

ELLEN FIERENS, ONDERZOEKSMANAGER FLANDERS' FOOD

Best practice: Fun4Bio

Ook in de voedingssector is de groene transitie een prioriteit. Binnen de voedingssector wil men zo efficiënt mogelijk omgaan met de beperkt beschikbare biomassa. De Ladder van Moerman vormt daarvoor de basis. Via een cascadesysteem worden beslissingen van prioritair gebruik van biomassa gerangschikt, gaande van het voorkomen van verspilling, gebruik voor voeding voor mensen en veevoer, tot het recyclen voor productie van materiaal. Slechts in laatste instantie wordt biomassa als afval beschouwd. Het project

Fun4Bio toont aan hoe circulariteit een rol kan spelen in het agrovoedingssysteem. Met Fun4Bio onderzoeken drie voedingsbedrijven uit verschillende sectoren, in samenwerking met KU Leuven en Flanders' FOOD, hoe bepaalde voedingscomponenten geïsoleerd en gevaloriseerd kunnen worden uit verschillende (rest)stromen. CitriqueBelge produceert citroenzuur via de cultivering van een schimmel. Daarbij komt een stroom rijk aan o.a. koolhydraten en eiwitten vrij, die nuttig gebruikt kan worden. Globachem zet in op biologische alternatieven voor pesticiden en gebruik componenten uit die stroom voor de ontwikkeling van biopesticiden. Nutrition Sciences specialiseert in veevoeding. De stroom komende van CitriqueBelge heeft ook gezondheidsbevorderende effecten wanneer ingemengd in de veevoeding voor biggen. KU Leuven heeft de onderzoeken naar de insecticidenwerking en gezondheidsbevorderende werking uitgevoerd, en breidt die onderzoeken ook uit naar de mogelijke bevorderende werking in humane voeding. Daarnaast werd met CitriqueBelge gekeken welke innovatieve technologieën gebruikt kunnen worden om die schimmel verder te fractioneren in componenten nuttig voor andere toepassingen. Het project Fun4Bio illustreert hoe circulariteit in de agrovoedingsindustrie ingezet kan worden om zo efficiënt mogelijk om te gaan met de beperkt beschikbare biomassa.

Beleidsaanbevelingen:

1.15. Ondersteunend beleid voor Ladder van Moerman

Coherent beleid moet Ladder van Moerman ondersteunen; bv. geen versnelde steunmaatregelen om vergistingsinstallaties te bouwen, wat er toe leidt dat biomassa onbruikbaar wordt voor agrovoedingssector.

1.16. Herevalueer productieprocessen

Productieprocessen dienen door voedingsbedrijven geherevalueerd te worden. De verschillende nevenstromen dienen als volwaardige producten beschouwd te worden, om te komen tot een efficiënt, optimaal en volwaardig gebruik van biomassa. Bedrijven moeten gestimuleerd worden om te investeren in 'mildere' productieprocessen, en (de investering in) onderzoek en ontwikkeling moet sectoroverschrijdend plaatsvinden.

1.17. Steun voor innovatie en logistieke verwerkingshubs

Het huidige logistieke systeem is niet afgestemd op het verzamelen, sorteren en bewaren van deze nieuwe grondstoffen, zodat verwerking economisch rendabel wordt. Logistieke belemmeringen staan in de weg van deze manier van omgaan met biomassa. Daarom is steun voor innovatie in dit domein, met bv. logistieke verwerkingshubs, nodig.

Vraag & Antwoord

- Boerenbond: ook de landbouwsector (primaire sector) erkent het belang om innovatie te valoriseren in de hele keten (van boer tot bord) via brede samenwerking. Daarvoor is voldoende investeringskracht nodig, alsook sectoroverschrijdend onderzoek en ontwikkeling

III. ANDERE VLAAMSE BEST PRACTICES

Tijdens het evenement kwamen ook twee algemene Vlaamse best practices aan bod, nl. die van VLEVA en van Vlaanderen als regio in de EU.

De Vlaamse overheid en regering werken samen met VLEVA, het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap, om stakeholders te betrekken bij het Vlaams-Europees beleid. VLEVA vormt de brug tussen de Vlaamse

beleidsmakers, de Europese Unie en het Vlaamse middenveld. Ze doen dat onder meer door nauwgezet de ontwikkelingen op Europees beleid te monitoren, proactief de Vlaamse belangen daarbij op te volgen, tijdig de Vlaamse stakeholders te informeren en op gezette tijden de verschillende betrokkenen samen te brengen.

Daarnaast zet de Vlaamse overheid ook sterk in op het meer kenbaar en zichtbaar maken van Vlaanderen in de Europese Unie – met de steun van en samenwerking met VLEVA. De rol van regio's in de EU is vaak nog onderbelicht en onvoldoende erkend, terwijl net daar het Europees beleid geïmplementeerd wordt en bijgevolg de meeste expertise geconcentreerd is. Regio's staan het dichtst bij de maatschappij, waardoor ze de belangen het best kennen en kunnen verdedigen. Om die oproep luider te doen klinken, werkt de Vlaamse overheid ook samen met vele andere regio's binnen Europa. Verschillende initiatieven werden reeds genomen om de positie van regio's in de Europese Unie te versterken. Sterke regio's zijn niet alleen belangrijke actoren in het meerlagig bestuurskader – zij zijn ook de actoren die het dichtst bij de burgers en het middenveld staan. De Conferentie over de Toekomst van Europa biedt dus een uitstekend kader om die boodschap nogmaals te brengen.

De opname van het stakeholderevenement kunt u [hier](#) bekijken.